

מסורת הש"ס

(א) (במיתות יד. ע"ש),
(ב) (מיר מז. היריות ג:
נדה טז. טע.) א (עין מוס'
מנהגין מן: ד"ה משכמתם
ומוס' מנחות ד: ד"ה עד
שקטום ומוס' שבת קנב:
ד"ה עד שקטום ומוס'
יבמות קב: ד"ה ומי,
(ד) (ע"ש נעטלו שפתי בית
הרחם. ערוך עקב גס א'),
(ה) (ע"ל לין, ו) (ע"ל לי
וכן הערוך הכ"מ בפ"ד
מהלכות נכדורות.) ו (טועות
דפוס.) ח (גירסת ש"ל
משוורת אלכ"ה הערוך
משמרת.) ט (ע"ש מורא
שפה חלונה רש"י פקד
אלו נמנעו וכן ענין
ערוך מר י"א ש"ל,
(י) (ע"ש מוס' טובה
לו. ד"ה כי הוי ומוס'
נכדורות ט. ד"ה אמר
רב.)

גליון הש"ס

גמ' חצי ברוב אבר. עין
עירובין דף טו ע"ב מוס'
ד"ה פירון: שם הדיק
שני רחמים. עין מנחות
דף ד ע"ב מוס' ד"ה עד:

הגהות מהר"ב
רנשבורג

[א] גמ' צע רבא הלכו
בצירין אחר הרוב. צ"ב
עין כריתות דף יד ע"ב
מוס' ד"ה משכמתם ומו:
[ב] תוס' ד"ה כרכמו וכו'
כמו גרסת ר"ח כרכמו.
צ"ב עין נכדורות ט' ע"א
מוס' ד"ה אמר דר מין
במיתו אלו מוח' וכו'
ורו"ק:

רבינו גרשום

ואי איתמר בהא בהא
קאמר רבה ביצא שליש
דרך דופן ושני שליש
דרך רחם מיכן ולהבא
קדוש דלחומרא אבל הא
ביצא שליש ומכור ליעוב
כוכבים דאי אמר מיכן
להבא קדוש [הרן] לקולא
והוא אמינא מורי לה
לרב הונא דלמפרע קדוש
צרכי דכשם שפיר
לחומרא כך אמרו לקולא:
הא במאי עסקין במחצת
ומשלך לכלבים. כלומר
דלא יצא רוב יחד: הוי
דמי אילמא כגון שיצא
רובו במיעוט אבר כלומר
שיצא רובו של עובר
בכל מיעוט אבר ורובו
של אבר היה במיעוט וקא
מביעא ליה האי מיעוט
אבר דבראי בחר רובא
דבהמה שדין ליה ויצא
רובו וקברו או דלמא
האי מיעוט אבר בחר
רוב אבר דבמיעוט שדין
לה ולא יצא רובו ולא
חל עליה קדושתו וישלך
לכלב. אלא כגון שיצא
חציו ברוב אבר כלומר
חציו דעובר בכלל רוב
אבר וקא מביעא ליה
ההוא מיעוטא דלגואי מהו
למישידיה בחר רוב אבר
דבראי והוא ליה יצא
רובו וקברו או דלמא
לא שדין ליה בחר רובו
ולא הוי אלא יצא חציו
ולא חל עליה קדושה
ומשליך לכלב: לא כגון
שיצא רובו במיעוט אבר.
כלומר כדאמרין לעיל:

ואי איתמר בהא בהא קאמר רבה. מכאן ולהבא דאי איתמר למפרע
קולא הוא דלא קדיש: מחסך ומניח. עד שיצא הרוב ואע"ג שיצא
הרוב והרי החמיכות לפנינו משליכו לכלבים אי איתמר בשלמה מכאן
ולהבא הוא קדוש ומקמי יציאת רוב לא קדיש מידי הנך דאיתמרו
מקמי הכי לא חלה קדושה עליהו
אלא אי איתמר למפרע הוא קדוש הא
כיון דרובא קמן איגלאי מלתא ביציאת
הרוב דמשקרא קדוש להו: לא
מחסך ומשליך. דכיון דליתנהו אלא
תיחול בשעת גמר יציאת הרוב
ואיסורא ליכא דהא כי שדא קמא חולין
הוא אכל ביצא שליש ומכור לעובד
כוכבים וחזר ויצא שליש אחר וכולן
לפנינו איכא למימר אגלאי מלתא
והיילא למפרע ומצטלה מכירה:
אדמיני יצא רובו. דמשמע צבת אחת:
נעשה כמי שיצא רובו. צבת אחת:
הלכו בצדדים. כדמפרש ואזיל שיצא
רובו במיעוט אבר רוב העובר יצא
ומיעוט א' מן הצדדים השלים ליציאת
הרוב וקא מיבעיא ליה הלכו בצדדים
אחר הרוב דנשדי מיעוט אבר שיצא
בחר רובו שצפנים והוי כמאן דלא
נפק רובו מיעוט וליכא יציאת רוב
עובר ואם ראה מחסך ומשליך לכלבים
ומשום מטיל מוס' בקדשים ליכא
דמותא להטיל מוס' בנכדור קודש שיצא
לאור העולם כגון יציאת ראשו או
יציאת רובו דרך מרגלותיו: או לא
הלכו. ושדין ליה בחר רוב עובר
ללא שצפין רוב עובר ומיילא בחר
רוב אבר: אלא שיצא חליו. של עובר
ורוב אבר משלים אותו החלי ואי
שדינא למיעוטא דגוואי בחר רובא
נפק ליה רובא דול: אי נימא רובו
ממש. ובצבת אחת קא מיירי על כרחך
דלע"ג דשניין לעיל מחסך ומניח
נעשה כו' שנינו צעלמא שני אגב
דוחקים ומתניחין במשענותיה קיימא:
אלא לאו כגון שיצא חליו ברוב אבר.
וקרי ליה רובו דשדין מיעוט אבר
דגוואי בחר רוב אבר והוא ליה רוב
עובר: לא. לעולם לא הלכו ולא שדין
מיעוט אבר בחר רובא ומתניחין ביצא
רובו ממש ודקשיא לך למאי איטריך
כגון שהיה מיעוט אחד מן הצדדים
משלים לרוב העובר ואיטריך
לאשמעין דהוי רובא ולא אמרינן שדי
מיעוט אבר שצפון אחר רוב שצפנים
וליכא ליה אלא שדייה בחר רוב
העובר הואיל ובהדיה נפיק: כרכו
צפי. שגל ונכרך סביב הדקל כעין
מריילא של גפנים: מהו. שמהא
חליה ואמרין כיון דלא נגע ברחם
לא קדיש דהא רחם הוא דמקדש
בדידיה תלך רחמנא ולקמן צעי אימת
כרכו. ואח"ל סב' הוי חליה דמין
שלם צמיו הוא: שניא. מי הוי חליה
או לא: כרכה. אשה צדיה והואילא
והפסיקו ידיה צינו לזין הרחם מי
אמרין כיון דלורחיה הוא לילד את
בהמה לאו חליה היא: כידי דמי.

מאי לא מחסך ומניח ואי איתמר למפרע קדוש יקבר מבעי יצא.
תימה דלמ"ד נמי מכאן ולהבא הוא קדוש אמאי משליך
לכלבים כיון דכבר יצא רובו דהא ברוב מחסך נמי חשיב ליה ליה
כדאמר בהמפלת (מה דף כח).
ואי איתמר בהא בהא קאמר רבה אבל בהא
אימא מורי ליה לרב הונא צריכא תנן
המבכרת המקשה לילד מחסך אבר אבר
ומשליך לכלבים מאי לאו מחסך ומניח ואי
איתמר למפרע הוא קדוש יקבר מיבעי ליה
לא הכא במאי עסקין במחסך ומשליך אבל
מחסך ומניח מאי יקבר ארתנא סיפא יצא
רובו ונפמרה מן הבכורה ליפלוג וליתני
בדידיה במה דברים אמורים במחסך ומשליך
אבר אבר אבל מחסך ומניח יקבר הכי נמי
קאמר "בד"א במחסך ומשליך אבל מחסך
ומניח נעשה כמי שיצא רובו ויקבר א' בעי
רבא א' הלכו באיברין אחר הרוב או לא הלכו
באיברין אחר הרוב הכי דמי אילמא כגון
שיצא רוב במיעוט אבר וקא מיבעיא ליה האי
מיעוט דבראי בחר רוב דאבר שדין ליה או
בחר רובא דעובר שדין ליה פשיטא דלא
שבקינן רובא דעובר ואוליגן בחר רוב אבר
אלא כגון שיצא "חציו ברוב אבר וקא מיבעיא
ליה ההוא מיעוט דבגואי מהו למישידיה
בחר רוב אבר ת"ש יצא רובו הרי זה יקבר
מאי רובו אילמא רובו ממש עד השתא לא
אשמעין דרובו ככולו אלא לאו כגון שיצא
חציו ברוב אבר לא כגון שיצא רובו במיעוט
אבר וקמ"ל דלא שבקינן רובו דעובר דבהמה
ואוליגן בחר אבר בעי רבא יכרכו בסבי מהו
יבטליתו מהו בשליתו מהו בשליתו אורחיה
הוא אלא יבטליתו אחרת מהו יכרכו
ואחותו והוציאתו מהו הכי דמי אי דנפק
דרך רישיה פטרתיה אלא דנפק דרך
מרגלותיו בלעתיה חולרה והוציאתו מהו
הוציאתו הא אפיקתיה אלא בלעתו והוציאתו
והבניסותו והקיאיתו ויצא מאליו מהו א' הדביק
שני רחמים ויצא מזה ונכנס לזה מהו ידיה
פטר דלאו ידיה לא פטר או דלמא דלאו
ידיה נמי פטר תיקו בעי רב אחא ג' גנפתחו
כותלי בית הרחם מהו אויר רחם מקדיש
והאיכא או דלמא נגיעת רחם מקדשה והא
ליכא בעי מר בר רב אשי נעקרו כותלי
בית הרחם מהו נעקרו ליתנהו אלא נעקרו
ותלו ליה בצואריה מאי במקומן מקדשי שלא
במקומן לא מקדשי או דלמא שלא במקומן
נמי מקדשי בעי מיניה ר' ירמיה מר' זירא
ג' נגממו כותלי בית הרחם מהו א"ל קא
נגעת בבועיא דאיבעיא לן דבעי ר' זירא
ואמרי לה בעא מיניה ר' זירא מרבי אסי
עומד מרובה על הפרוץ ויצא דרך פרוץ
פרוץ מרובה על העומד ויצא דרך עומד מאי עד כאן לא איבעיא ליה אלא
פרוץ מרובה על העומד דאיכא עומד בעולם אבל נגממו ל"א קא מיבעיא ליה:
מתני'

כל הנך צעיי: אי דנפק דרך ראשו. ואחר שהוציאו אותו עשו צו אחד מן הדברים הללו: פטרסיה. רישיה לרחם וקדוש מיד דהא יצא ראשו הרי
זה כילוד: דרך מרגלותיו. וקודם יציאת רובו כרכוהו: צלעסו חולדה. בתוך הרחם והואילא: הא אפיקסיה. כשהיה צלוע ולא נגע ברחם
והיינו כרכמו: אלא צלעסו והואילא והקיאיתו ויצא מאליו מהו. מי קדוש צהאי יציאה אחרונה או לא: ונכנס לו מהו. נפטרסיה
צמה האחרת מן הבכורה או לא: נפטרסיה גרסינן. נפתחו נמרחבו ששצאל לא נגע: נעקרו. קס"ד קודם לכן נעקרו ונפלו: הא ליפסנו.
ומאן נקדיש לא אור ולא נגיעה דהא אין כאן רחם: נעקרו. א' (קס"ד קודם לכן נעקרו) ונכנסו לפניו ונתלו לו צואריו: נגממו. ניטל
מעובי הכתלים מצפנים סביב סביב: קנגעס צנעיא דאיבעיא לן. כבר ומשם אתה למד את משוונת: ויצא דרך פרוץ. מהו מי אמרינן
כיון דעומד מרובה עליו הוה ליה כאלו כולו עומד. ל"א נגממו מצפנים ושפה חלונה א' משמרת וקא מיבעיא ליה י' מורא צרם מקדש או לא:
מתני'

מתני'

עין משפט
נר מצוה

ב א מיי פ"ד מהלכות
נכדורות הלכה יד
טו"ש ע"י י"ד סימן שט
צ"ב א'
בא ב ג מיי שם הלכה
טו טו"ש ע"ש שם קט"ף
ד (וסימן ד' ע"ש ק"א):
בב ד ה ו ז מיי פ"ד
מהלכות נכדורות
הלכה ז' (טור י"ד סימן
שט):
בג ח מיי שם הלכה יז
(טור שם):
בד ט מיי שם הלכה יט
(טור שם):
בה י מיי שם הלכה כ
(טור שם):
בו כ ל מיי שם הלכה כב
(טור שם):

לעזי רש"י

מריילא "וידייל"א.
קנקנת.

שיטה מקובצת

[א] הלכו באברים אבר
הרוב. צ"ב ע"י תוס'
כריתות דף י"א ע"ב
גרסת ר"ח כרכמו אחותו
בר. צ"ב ע"י תוס' בכורות
ט' ע"ב י"ז ע"ב:

רבינו גרשום

בעי רבא כרכו בסבי
מהו. כלומר רחם מקדש
בכור והכי קמביעא אלא נגע
כרכו בסבי שלא נגע
הבכור ברחם מהו שקדש
האם פטורה מן הבכורה:
כרכו אחותו והוציאתו
כר. אשה כרכתה בשום
דבר אחותה והוציאתו
מהו. הכי דמי אי דנפק
דרך רישיה פטרתיה
ואח"כ אחותו וכרכו
הוציאתו. פטרתיה רישיה
מכור ופטורה מן הבכורה
לאחר מכן:
הא אפיקתיה. כלומר
ואינו קדוש הכי גרסי'
אלא בלעתו והוציאתו
והבניסותו והקיאיתו ויצא
מאליו מהו מי אמרינן
כיון דמתחלה בלעתה
והוציאתו אינו קדוש ולא
פטרתה מן הבכורה או
דלמא כיון דאחר כך
יצא מאליו אמרינן קדוש
מזה [לוח] השתא מי
מזה [לוח] הרחם פטר
והא לאו ולד ידיה
את האחרונה מן הבכורה
דלאו ולד ידיה הוה או
פטרותה מן הבכורה או
ליתנהו ולא מקדש הבכור
ולא חלוב כרכו. אלא
נעקרו ותלו ליה בצואריה
כלומר שגזעיה הולד יצא
ובא ממעי אמו ועקר
כותלי בית הרחם ותלו ליה
בצואריה: נגממו. שלא
נפתחו על הכל אלא נחתכו
כותלי בית הרחם למעלה:
עומד מרובה על הפרוץ.
בבית הרחם: